

GRUNDLAGSUTSKOTTET

8.2.2019

Itsehallintolaki

- Itsehallintolain mukaan maakuntapäivillä on lainsäädäntövalta (18 §:n 12 kohta) koskien terveyden- ja sairaanhoitoa tietyin poikkeuksin.

- Sosiaalivakuutusjärjestelmä Ahvenanmaalla kuuluu valtakunnan toimivaltaan itsehallintolain 29 §:n 3 kohdan mukaan.

Ålands landskapsregering

Perustuslaki

- Suomen perustuslain (SSK 731/1999) 19 §:n 3 momentissa mainitaan, että julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Ålands landskapsregering

Perustuslakivaliokunta

- Perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 33/2004 vp hallituksen esityksestä sairausvakuutuslaiksi valiokunta toteaa muun muassa koskien perustoimeentulon turvaa, että

> ”Sairausvakuutuslaissa säädettävät korvaukset ja etuudet ovat valtiosääntöoikeudellisesti merkittäviä perustuslain 19 §:n 2 momentin kannalta.”

Ålands landskapsregering

Perustuslakivaliokunta

- Valiokunta toteaa lisäksi, että ”Sairausvakuutuslain turvajärjestelmä toteuttaa myös perustuslain 19 §:n 3 momentissa julkiselle vallalle säädettyä velvollisuutta turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä samoin kuin velvollisuutta tukea perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen
- hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.”

Ålands landskapsregering

Ongelmat

- Ahvenanmaan asukkailta poistetaan sairausvakuutuskorvauksia ilman että korvaavaa valinnanvapausjärjestelmää otetaan käyttöön.
- Lakiehdotuksen seuraukset ovat erilaiset Ahvenanmaalla asuville kuin valtakunnassa asuville. Esityksessä ei ole mitään kuvausta tällaisista seurauksista.
- Maakunnan hallitusta ei ole otettu mukaan valmisteluun lupauksista huolimatta.
- Sairausvakuutukseen on valtakunnassa suunnitteilla lisää muutoksia.

Yhteenveto

- Valtakunnalla on jatkuva perustuslaillinen vastuu valvoa, että Ahvenanmaan asukkaille taataan samanlaiset sosiaaliturvajärjestelmät sosiaalivakuutuksen kautta kuin valtakunnan asukkaille.
- Kuinka sairausvakuutuslain mukainen turvajärjestelmä varmistaa riittävät sosiaali-, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut Ahvenanmaan asukkaille ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan tulkinnan perustuslain 19 §:n 3 momentista?
- Esityksestä voidaan lukea, että monikanavarahoitukseen ehdotetut muutokset voidaan nimenomaan toteuttaa valtakunnassa, koska valinnanvapausjärjestelmä otetaan käyttöön. Ilman suunnitelmia valinnanvapausjärjestelmän luomisesta valtakunnan terveyden- ja sairaanhoitoon, ei tässä muodossa olevaa uudelleenmäärittelyä olisi tehty.
- Valtakunta ei yksipuolisesti voi **valtakunnan** terveyden- ja sairaanhoidon uudelleenorganisointisuunnitelmiin perustuen muuttaa perustavanlaatuisia turvajärjestelmiä, jotka nykypäivänä ovat **Ahvenanmaan** sosiaaliturvassa ja jotka voimassa olevan itsehallintolain mukaan kuuluvat valtakunnan lainsäädäntö- ja hallintotoimivaltaan.
- Lakiehdotusta ei siten voida hyväksyä sen nykyisessä muodossa.

